

موافقتنامه تجارت آزاد ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا

عنوان گزارش: موافقتنامه تجارت آزاد ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا

انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران

شماره گزارش: ۱۹۰۱۰۷

بهار ۱۴۰۱

کمیسیون توسعه صادرات غیر نفتی

در خصوص اقلام محذوف از فهرست منفی پیشنهادی اتاق، برخی نکات و توصیه‌هایی به شرح زیر ارائه میگردد :

۱- کالاهایی که بدلیل برخورداری از سطوح تعرفه ای حداقلی، بیم آسیب از آزادسازی تجاری در مقابل اوراسیا در مورد آنها وجود ندارد:

- مطابق جدول ۱۳ ردیف ۲، ۳، ۷، ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۴، ۲۸، ۲۹، ۳۲، ۳۴، ۳۶ و ۵۰ (که با رنگ تیره مشخص شده‌اند) دارای تعرفه ورودی حداقلی از سوی ایران (یعنی ۵ درصد) می‌باشند و بجز ردیف ۱۵ در خصوص مابقی کالاها، ایران از توان صادراتی نسبتاً بالا نیز برخوردار است. حتی در خصوص برخی از ردیف‌ها مانند ۳، ۷، ۱۱ و ۲۹ ایران صادرکننده این محصولات به کشورهای عضو اوراسیا نیز می‌باشد.

۲- کالاهای برخوردار از توان رقابتی بالای ایران

- ردیف ۴۴ صادرات ایران بیش از توان صادرات اوراسیا بوده و بطور کلی اوراسیا بطور خالص واردکننده می‌باشد. ایران صادرکننده این محصول به اوراسیا نیز می‌باشد. به نظر می‌رسد کالاهای ایرانی از توان رقابتی لازم برخوردار بوده و قرار گرفتن در فضای رقابتی با محصولات اوراسیایی در چارچوب موافقت نامه تجارت آزاد به کیفیت و توان رقابت آنها افزوده خواهد شد. بنابراین علیرغم تعرفه ۱۵ درصدی ایران به نظر جای نگرانی برای این محصول در قبال آزادسازی تجاری وجود ندارد.
- در خصوص ردیف ۲۵ نیز ایران واردکننده خالص است و بیش از ارزش صادرات جهانی خود، از کشورهای عضو اوراسیا نیز در سطح قابل توجهی واردات دارد. بعید به نظر می‌رسد قدرت رقابت‌پذیری محصولات مشابه ایرانی در حد قابل قبولی بوده و کاهش تعرفه ۱۰ درصدی این کالا خدشه‌ای به روند تولید و صادرات کشور وارد نماید.

۳- کالاهای نیازمند به بررسی بیشتر و بعضاً رعایت احتیاط در اعطای امتیازات تعرفه ای به اوراسیا

- در خصوص ردیفهای ۲۶، ۳۵، ۳۸ و ۵۹ ایران نیز همچون اوراسیا صادرکننده این کالا بوده و حتی به منطقه اوراسیا نیز صادرات دارد، اما حجم و ارزش صادرات اوراسیا بالاتر از ایران است. بیم آن می‌رود که با کاهش ناگهانی ۱۵ درصدی تعرفه رقابت‌پذیری محصولات ایرانی به خطر افتند، در این خصوص اطلاع دقیق از جزئیات ویژگی محصول ایرانی و اوراسیایی و توان رقابت واقعی کالاهای ایرانی می‌تواند به تصمیم‌گیری صحیح در خصوص آزاد سازی تجاری این محصولات راهگشا باشد.
- ردیف ۶۰ و ۶۴: علیرغم اینکه اوراسیا بطور خالص واردکننده است اما توان صادرات بسیار بالاتری از ایران دارد، ایران نیز واردکننده خالص است و توانسته بطور محدود به بازار اوراسیا نیز صادرات داشته باشد. از یک طرف تعرفه فعلی بالای این کالا (۲۶ درصد) نشان دهنده نگرانی سیاستگذاران کشورمان از فقدان رقابت‌پذیری این محصولات در مقابل محصولات مشابه خارجی است، از طرف دیگر سطح تعرفه های اوراسیا نیز در مقایسه با متوسط سطوح تعرفه‌ای آنها نسبتاً بالا (۶،۲ درصد) می‌باشد. بنابراین حذف تعرفه این کالاها از سوی دو طرف تجاری سبب دسترسی به بازار متقابل

می شود و از این منظر به نفع هر دو طرف است. با این وجود چنانچه برنامه‌های سرمایه‌گذاری مشخصی در این خصوص وجود داشته باشد می‌توان با ارایه مستندات و استدلال مناسب نسبت به حفظ این کالاها در فهرست منفی اقدام نمود.

- در خصوص ردیف ۴۹ از یک طرف ایران واردکننده خالص این محصول است و از طرف دیگر اوراسیا صادرکننده آن است. همچنین صادرات فعلی ایران در این محصول چندان چشمگیر نمی باشد. اطمینان از تفاوت بین محصول ایرانی با محصولات اوراسیایی در جزئیات می‌تواند نگرانی در خصوص آزادسازی تجاری را مرتفع سازد.

بررسی مجدد فهرست منفی نهایی ارائه شده از سوی سازمان توسعه تجارت موارد زیر مشاهده شده است:

- در ستون سوم تصمیم سازمان توسعه تجارت مبنی بر قرار دادن هر یک از کالاها در سه طبقه سبز (حذف تعرفه)، قرمز (عدم اعطای امتیاز و قرار گرفتن در فهرست منفی) و زرد (تصمیم‌گیری موکول به زمان مذاکرات و در حین مذاکرات) ارائه شده است. این ستون از فهرست منفی نهایی سازمان توسعه تجارت استخراج شده است.

بند ۱ تحلیل فوق

- در بین ردیف‌های ۲، ۳، ۷، ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۴، ۲۸، ۲۹، ۳۲، ۳۴، ۳۶ و ۵۰ که در تحلیل قبلی آزادسازی تجاری در خصوص آنها مجاز تشخیص داده شده بود، ردیف‌های ۷، ۱۷، ۲۴، ۲۹، و ۳۶ همچنان در فهرست منفی باقی ماند و تصمیم‌گیری در خصوص ردیف ۳۶ نیز با رنگ زرد به زمان مذاکرات موکول شد بنابراین نظرات اولیه کارشناسان اتاق در خصوص برخی کالاها رعایت شد. اما مابقی ردیف‌ها در فهرست آزادسازی تعرفه قرار گرفت که مطابق تحلیل‌های فوق مشکلی برای تولیدات مشابه داخلی ایجاد نخواهد شد.

بند ۲ تحلیل فوق

- ردیف ۴۴ طبق نظر اولیه اتاق همچنان در فهرست منفی باقی ماند اگرچه طبق تحلیل قبلی قرار گرفتن این قلم کالا در فهرست سبز هم بلامانع بود.
- ردیف ۲۵ طبق نظر اولیه اتاق همچنان در فهرست منفی باقی ماند اگرچه طبق تحلیل قبلی قرار گرفتن این قلم کالا در فهرست سبز هم بلامانع بود.

بند ۳ تحلیل فوق

در بین ردیف‌هایی که نیازمند بررسی بیشتر و بعضاً رعایت احتیاط در اعطای امتیازات تعرفه ای به اوراسیا سه ردیف ۳۵، ۵۹ و ۴۹ از فهرست منفی خارج شد که توصیه می‌شود این ردیف‌ها طبق نظرات اولیه کارشناسان اتاق در فهرست منفی قرار گیرند.

جدول ۱: وضعیت توان صادراتی اوراسیا، موانع تعرفه ای و واردات ایران در فهرست منفی مورد نظر اتاق ایران (ارقام به هزار دلار و درصد)

ردیف	کد تعرفه (۶ رقمی)	سبد منفی TPO	صادرات اوراسیا به جهان (۲۰۱۷-۱۹)	واردات ایران از جهان (۲۰۱۷-۱۸)	نرخ تعرفه ایران (۱۳۹۹)-%	صادرات اوراسیا به ایران (۲۰۱۷-۱۹)	واردات اوراسیا از جهان (۲۰۱۷-۱۹)	صادرات ایران به جهان (۲۰۱۷-۱۸)	تعارفه اوراسیا-%
۴۴	۰۴۰۱۵۰	Red basket	۷۲.۳۰۸	-	۱۵	-	۹۶.۰۶۰	۱۴۶.۰۱۹	۷۱۶
۱۱	۲۵۰۳۰۰	Green basket	۵۹۱.۲۳۰	۸۳۹	۵	-	۶۰.۱۱۶	۸۵.۶۹۷	۵
۲۹	۲۵۲۳۲۹	Red basket	۲۵۲.۳۲۵	۱	۵	۱	۱۵۷.۴۵۳	۱۶۵.۹۱۴	۱۵.۲۳۳
۳	۲۶۰۱۱۱	Green basket	۸۳۱.۰۲۸	۱	۵	-	۳۷۶.۹۵۷	۷۸۴.۹۷۶	۱.۳۴۱
۲	۲۶۰۱۱۲	Green basket	۱.۵۸۷.۳۹۵	-	۵	۷۸۳	۲۱۱.۱۵۹	۱۴۴.۸۴۸	-
۳۲	۲۶۰۷۰۰	Green basket	۵۵۹.۵۹۱	۱۳۶	۵	-	۱۸۹.۹۸	۳۷.۸۱۲	-
۲۸	۲۷۰۱۱۱	Green basket	۲.۲۷۹.۲۰۷	۸۸۸	۵	-	۲۲۰.۸۷۷	۶۰	-
۱۵	۲۷۰۱۱۲	Green basket	۱۳.۹۳۰.۱۳۰	-	۵	۲	۲۲۵.۲۲۴	۲	-
۱۷	۲۹۰۲۴۳	Red basket	۱۵۵.۴۱۰	-	۵	-	۱۵.۱۶۹	۵۱.۹۴۵	-
۲۴	۲۹۰۲۵۰	Red basket	۱۴۷.۹۶۶	۲۶۲	۵	-	۳.۶۷۴	۱۴۲.۳۹۵	-
۷	۳۱۰۲۱۰	Red basket	۱.۶۴۷.۳۶۴	۸۰۳	۵	-	۳۸.۵۸۹	۸۰۶.۲۲۶	۸۳۳
۳۶	۳۱۰۲۳۰	Red basket	۷۲۰.۲۷۷	-	۵	۲۴	۹۹.۵۷۰	۸.۱۸۹	-

ردیف	کد تعرفه (رقمی)	سبد منفی TPO	صادرات اوراسیا به جهان (۲۰۱۷-۱۹)	واردات ایران از جهان (۲۰۱۷-۱۸)	نرخ تعرفه ایران (۱۳۹۹) %	صادرات اوراسیا به ایران (۲۰۱۷-۱۹)	واردات اوراسیا از جهان (۲۰۱۷-۱۹)	صادرات ایران به جهان (۲۰۱۷-۱۸)	اوراسیا- % تعرفه	
۶۰ و ۶۴	۳۳۰۴۹۹	Red basket	۱۸۰.۸۸۴	۷۷.۴۳۴	۲۶	۲۲۵	۹۵۹.۹۸۴	۶.۵۴۳	۶,۲	
۵۹	۳۴۰۲۲۰	Green basket	۳۲۷.۵۲۸	۶.۴۶۴	۳۳	۱	۵۳۶.۴۷۸	۶۹.۸۸۶	۶,۵	
۳۵	۷۲۰۲۷۰	Green basket	۱۶۶.۴۵۲	۳۰	۱۵	-	۷۰.۵۸	۱۷.۲۹۱	۵	
۱۰	۷۲۰۳۱۰	Green basket	۹۹۲.۱۳۸	-	۵	-	۷۸.۸۴۴	۴۶.۶۱۱	۵	
۴۹	۷۲۰۸۳۶	Green basket	۳۸۹.۷۳۱	۳۴.۶۰۳	۱۳	۳۸	۱.۴۳۸	۶۰.۷۶	۵	
۲۶	۷۲۰۸۳۷	Red basket	۲۵۶.۸۵۷	۱.۶۲۲	۱۳	۸۹۸	۵۳.۷۲۶	۵۰.۸۸۲	۵	
۳۸	۷۲۰۸۳۸	Red basket	۴۲۶.۲۳۷	۹۱۶	۱۰	۱.۵۷۰	۱۶۴.۹۶۳	۶۷.۵۳۷	۵	
۲۵	۷۲۰۸۳۹	Red basket	۱.۶۲۸.۰۹۳	۱۴۳.۱۵۲	۱۰	۸۰.۳۲۴	۲۳۸.۸۶۱	۷۴.۷۶۷	۵	
۳۴	۷۴۰۸۱۱	Yellow basket	۹۰۸.۹۶۲	۶۰	۵	-	۱۰۱.۴۴۴	۲۰.۲۶۴	۵	
۵۰	۷۹۰۱۱۱	Green basket	۴۶۲.۹۶۴	۸۹	۵	-	۲۳.۳۰۸	۸.۷۸۵	۳	
			۲۸.۵۱۴.۰۷۴	۲۶۷.۳۰۱		۸۳.۸۶۵	۳.۸۶۰.۹۳۳	۲.۷۴۲.۷۲۷	۲۲.۵۸۷	کل کالاها

ماخذ: مرکز تجارت بین الملل (ITC)-نقشه تجاری (Trademap)، قانون مقررات صادرات و واردات (۱۳۹۹) و محاسبات محقق